

Nr 353.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till lag angående ändrad lydelse av 26 § lagen den 12 maj 1917 (nr 189) om expropriation, m. m.; given Stockholms slott den 19 oktober 1945.

Under återopande av bilagda i statsrådet och lagrådet hållna protokoll vill Kungl. Maj:t härmed

dels, jämlikt § 87 regeringsformen, föreslå riksdagen att antaga härvid fogade förslag till

1) lag angående ändrad lydelse av 26 § lagen den 12 maj 1917 (nr 189) om expropriation;

2) lag angående ändrad lydelse av 9 § 2 mom. lagen den 16 maj 1930 (nr 138) om arbetstidens begränsning;

3) lag om ändrad lydelse av 9 § alkoholistlagen den 12 juni 1931 (nr 233);

4) lag angående ändrad lydelse av 22 § lagen den 20 juni 1935 (nr 369) om virkesmätning;

5) lag angående ändrad lydelse av 2 § lagen den 22 juni 1939 (nr 366) om medling i hyrestvister;

6) lag angående ändrad lydelse av 15 § lagen den 19 juni 1942 (nr 429) om hyresreglering m. m.; samt

7) lag om ändrad lydelse av 46 § 2 mom. civilförsvarslagen den 15 juli 1944 (nr 536);

dels föreslå riksdagen att antaga härvid fogade förslag till

8) lag angående ändrad lydelse av 12 § 1 mom. lagen den 14 juni 1918 (nr 422) om fattigvården;

9) lag om ändrad lydelse av 6 § 1 mom. barnavårdslagen den 6 juni 1924 (nr 361);

10) lag angående ändrad lydelse av 12 § 2 mom. lagen den 6 juni 1925 (nr 170) om polisväsendet i riket; samt

11) förordning om ändrad lydelse av 25 § 1 mom. krigsfamiljebidragsförordningen den 30 juni 1942 (nr 521);

dels ock anhålla om riksdagens yttrande över härvid fogade förslag till
Bihang till riksdagens protokoll 1945. 1 saml. Nr 353.

12) förordning om ändrad lydelse av 2 § 4 mom. hälsovårdsstadgan den 19 juni 1919 (nr 566); samt

13) kungörelse om ändrad lydelse av 10 § 1 mom. byggnadsstadgan den 20 november 1931 (nr 364).

GUSTAF.

Eije Mossberg.

F ö r s l a g

till

L a g

**angående ändrad lydelse av 26 § lagen den 12 maj 1917 (nr 189)
om expropriation.**

Härigenom förordnas, att 26 §¹ lagen den 12 maj 1917 om expropriation skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan anges.

26 §.

Den, som är bosatt utom länet, eller ej uppnått tjugutre års ålder, eller ej råder över sig och sin egendom, må ej utses till ordförande eller ersättare för ordföranden i expropriationsnämnder eller uppföras bland de till ledamöter i sådana nämnder valbara; dock må för Stockholms stad och län valbara utses inom såväl staden som länet.

Uppdrag, varom — — — mottaga uppdraget.

Denna lag träder i kraft den dag Konungen bestämmer.

F ö r s l a g

till

L a g

**angående ändrad lydelse av 9 § 2 mom. lagen den 16 maj 1930 (nr 138)
om arbetstidens begränsning.**

Härigenom förordnas, att 9 § 2 mom. lagen den 16 maj 1930 om arbetstidens begränsning skall erhålla följande ändrade lydelse.

9 §.

2 mom. Ledamot eller suppleant, som i 1 mom. avses, skall vara svensk medborgare och hava uppnått tjugutre års ålder. Ej må befattningen innehavas av den, som icke råder över sig och sitt gods.

Denna lag träder i kraft den dag Konungen bestämmer.

---

¹ Senaste lydelse se SFS 1918:324.

F ö r s l a g

till

L a g**om ändrad lydelse av 9 § alkoholistlagen den 12 juni 1931 (nr 233).**

Härigenom förordnas, att 9 §¹ alkoholistlagen den 12 juni 1931 skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives.

9 §.

Länsnykterhetsnämnden skall — — — staden en ledamot.

I län — — — en ledamot.

För varje — — — en suppleant.

Ledamöter och suppleanter utses bland inom länet bosatta svenska män och kvinnor, som fyllt tjugutre år. Beträffande obehörighet — — — motsvarande tillämpning.

Ledamöter och — — — den avgångne.

Närmare bestämmelser — — — av Konungen.

Angående bestridandet — — — särskilt stadgat.

Denna lag träder i kraft den dag Konungen bestämmer.

F ö r s l a g

till

L a g**angående ändrad lydelse av 22 § lagen den 20 juni 1935 (nr 369)
om virkesmätning.**

Härigenom förordnas, att 22 § lagen den 20 juni 1935 om virkesmätning skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives.

22 §.

Ledamot eller — — — i konkurstillstånd.

Ledamot eller suppleant skall hava uppnått tjugutre års ålder.

Denna lag träder i kraft den dag Konungen bestämmer.

---

¹ Senaste lydelse se SFS 1938: 215.

F ö r s l a g

till

L a g

**angående ändrad lydelse av 2 § lagen den 22 juni 1939 (nr 366)
om medling i hyrestvister.**

Härigenom förordnas, att 2 § lagen den 22 juni 1939 om medling i hyrestvister skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives.

2 §.

Nämnden skall — — — av dem.

Ordföranden och — — — i sänder.

De båda — — — ortens hyresförhållanden.

Ordförande, ledamot eller suppleant må ej den vara som icke uppnått tjugutre års ålder, ej heller den som icke råder över sig och sitt gods. Den som — — — myndigheten godkännes.

Om förhållandena — — — flera suppleanter.

Denna lag träder i kraft den dag Konungen bestämmer.

F ö r s l a g

till

L a g

**angående ändrad lydelse av 15 § lagen den 19 juni 1942 (nr 429)
om hyresreglering m. m.**

Härigenom förordnas, att 15 § lagen den 19 juni 1942 om hyresreglering m. m. skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives.

15 §.

Ordförande, ledamot eller suppleant i hyresnämnd må ej den vara som icke uppnått tjugutre års ålder, ej heller den som icke råder över sig och sitt gods. Den som — — — myndigheten godkännes.

Denna lag träder i kraft den dag Konungen bestämmer.

F ö r s l a g
till
L a g
om ändrad lydelse av 46 § 2 mom. civilförsvarslagen
den 15 juli 1944 (nr 536).

Härigenom förordnas, att 46 § 2 mom. civilförsvarslagen den 15 juli 1944 skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives.

46 §.

2 mom. Särskild civilförsvarsnämnd — — — vara kvinna.

Uppdraget att — — — avgångne återstått.

För varje — — — en ersättare.

Civilförsvarschef må ej vara ledamot eller ersättare i särskild civilförsvarsnämnd. Ledamot eller ersättare i dylik nämnd må ej heller vara

a) den som icke uppnått tjugutre års ålder;

b) den som icke råder över sig och sitt gods.

Ledamot eller — — — myndigheten godkännes.

Denna lag träder i kraft den dag Konungen bestämmer.

F ö r s l a g
till
L a g
angående ändrad lydelse av 12 § 1 mom. lagen den 14 juni 1918 (nr 422)
om fattigvården.

Härigenom förordnas, att 12 § 1 mom.¹ lagen den 14 juni 1918 om fattigvården skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives.

12 §.

1 mom. Ledamöter och suppleanter i fattigvårdsstyrelsen utses bland inom fattigvårdssamhället bosatta svenska män och kvinnor, som fyllt tjugutre år.

Ledamot eller suppleant må ej den vara som icke råder över sig och sitt gods.

Hustru vare — — — är fråga.

Med hänsyn — — — samma styrelse.

Beträffande rätt — — — kommunallagarna stadgat.

Denna lag träder i kraft den dag Konungen bestämmer.

¹ Senaste lydelse se SFS 1931:178.

F ö r s l a g

till

L a g

om ändrad lydelse av 6 § 1 mom. barnavårdslagen den 6 juni 1924 (nr 361).

Härigenom förordnas, att 6 § 1 mom.¹ barnavårdslagen den 6 juni 1924 skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives.

6 §.

1 mom. De i 3 § 1 mom. d) omförmälda ledamöter i barnavårdsnämnden och suppleanter för dem utses bland inom kommunen bosatta svenska män och kvinnor, som fyllt tjugutre år.

Ledamot eller suppleant må ej den vara som icke råder över sig och sitt gods.

Hustru vare — — — är fråga.

Med hänsyn — — — samma nämnd.

Beträffande rätt — — — kommunen godkännes.

Denna lag träder i kraft den dag Konungen bestämmer.

F ö r s l a g

till

L a g

**angående ändrad lydelse av 12 § 2 mom. lagen den 6 juni 1925 (nr 170)
om polisväsendet i riket.**

Härigenom förordnas, att 12 § 2 mom. lagen den 6 juni 1925 om polisväsendet i riket skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives.

12 §.

2. Poliskollegium skall — — — i sänder.

Till ordförande — — — särskilt stadgat.

För varje — — — ledamöten föreskrivits.

Poliskollegium är — — — än häradsrätt.

Polischef eller — — — i poliskollegium.

Ledamot eller suppleant i poliskollegium må ej heller den vara, som icke uppnått 23 års ålder eller icke råder över sig och sitt gods.

Denna lag träder i kraft den dag Konungen bestämmer.

¹ Senaste lydelse se SFS 1931:179.

Förslag
till
Förordning
om ändrad lydelse av 25 § 1 mom. krigsfamiljebidragsförordningen
den 30 juni 1942 (nr 521).

Härigenom förordnas, att 25 § 1 mom. krigsfamiljebidragsförordningen den 30 juni 1942 skall erhålla följande ändrade lydelse.

25 §.

1 mom. Ledamot eller suppleant i särskild familjebidragsnämnd må ej vara:

- a) den, som icke uppnått tjugutre års ålder;
- b) den, som icke råder över sig och sitt gods.

Denna förordning träder i kraft den dag Konungen bestämmer.

Förslag
till
Förordning
om ändrad lydelse av 2 § 4 mom. hälsovårdsstadgan
den 19 juni 1919 (nr 566).

Härigenom förordnas, att 2 § 4 mom. hälsovårdsstadgan den 19 juni 1919 skall erhålla följande ändrade lydelse.

2 §.

4 mom. Ledamot eller suppleant av hälsovårdsnämnd kan ej den vara som icke uppnått tjugutre års ålder, ej heller den som icke råder över sig och sitt gods.

Hustru vare ej på den grund att äldre giftermålsbalken är tillämplig i fråga om makarnas förmögenhetsförhållanden obehörig att utöva uppdrag, varom nu är fråga.

Denna förordning träder i kraft den dag Konungen bestämmer.

Förslag
till
Kungörelse
om ändrad lydelse av 10 § 1 mom. byggnadsstadgan
den 20 november 1931 (nr 364).

Härigenom förordnas, att 10 § 1 mom. byggnadsstadgan den 20 november 1931 skall erhålla följande ändrade lydelse.

10 §.

1 mom. Ledamot eller ersättare i byggnadsnämnd kan ej vara:

- a) den, som icke uppnått tjugutre års ålder;
- b) den, som icke råder över sig och sitt gods.

—————

Denna kungörelse träder i kraft den dag Konungen bestämmer.

—————

*Utdrag av protokollet över socialärenden, hållet inför Hans Maj:t
Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 19 sep-
tember 1945.*

N ä r v a r a n d e:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden WIGFORSS, SKÖLD, QUENSEL, ERLANDER, DANIELSON, VOUGT, MYRDAL, ZETTERBERG, NILSSON, STRÄNG, MOSSBERG.

Efter gemensam beredning med statsrådets övriga ledamöter anmäler t. f. chefen för socialdepartementet, statsrådet Mossberg, fråga om *sänkning av åldern för behörighet till vissa allmänna uppdrag* samt anför.

För valbarhet till kommunala förtroendeuppdrag för vilka behörighetsvillkor finnas fastställda i kommunallagarna — uppdragen såsom ordförande å kommunal- och kyrkostämma, kommunal-, stads- och kyrkofullmäktig, ledamot i kommunalnämnd, drättselkammare, kyrkoråd, skolråd och folkskolestyrelse, landstingsman m. fl. uppdrag — erfordras från och med den 1 augusti 1945 en uppnådd ålder av 23 år. Tidigare har minimiåldern för dessa uppdrag varit 25 år. Sänkningen av åldersgränsen har tillkommit i enlighet med beslut av innevarande års riksdag; de författningar, varigenom lagändringarna genomfördes, utfärdades den 22 juni 1945 (SFS nr 451—461). Erinras må även om att årets riksdag såsom vilande för vidare grundlagsenlig behandling antagit förslag till sådan ändring av riksdagsordningen att åldern för valbarhet till ledamot i riksdagens andra kammare sänkes från 25 till 23 år.

Valbarhetsåldern har i allmänhet stått i viss relation till rösträttsåldern. I fråga om den senare må nämnas, att den kommunala rösträttsåldern år 1941 sänktes med två år, från fyllda 23 till fyllda 21 år. Samtidigt antog riksdagen såsom vilande förslag till motsvarande sänkning av rösträttsåldern vid andrakammarvalen, ett förslag som slutligt genomförts vid innevarande års riksdag. Såsom stöd för 1941 års reform framhölls av konstitutionsutskottet vid nämnda års riksdag (utl. nr 13), att ungdomen numera finge ikläda sig ansvar och påtaga sig bördor, vilka väl motsvarade dem, som åvilade landets till mera mogen ålder komna medborgare. Genom det förtjänstfulla politiska upplysningsarbete, som bedrivits av de politiska ungdomsorganisationerna, hade vidare politiskt intresse och politisk mognad kommit att i allt högre grad utmärka den svenska ungdomen. Till

stöd för kravet på rösträttsålderns sänkning kunde också anföras, att en skälig motvikt härigenom skulle erhållas mot de äldre årsklassernas som följd av den fortgående åldersförskjutningen inom befolkningen eljest allt mera ökade inflytande.

I det av konstitutionsutskottet vid innevarande års riksdag avgivna utlåtandet nr 21, vilket ligger till grund för riksdagens förutnämnda beslut angående valbarhetsåldern till kommunala uppdrag, framhåller utskottet, att enligt dess uppfattning i huvudsak samma skäl som enligt vad nyss återgivits åberopats till stöd för en sänkning av rösträttsåldern, också kunde anföras till stöd för en sänkning av valbarhetsåldern till andra kamraren samt till de kommunala förtroendeuppdrag, som närmare reglerades i kommunallagarna. Valbarhetsålderns sänkning framstode för utskottet som en naturlig konsekvens av rösträttsålderns sänkning. Emellertid talade enligt utskottets förmenande avgörande skäl för att valbarhetsåldern till ifrågakvarande uppdrag även i fortsättningen vore något högre än rösträttsåldern.

Bestämmelser om viss ålder såsom villkor för valbarhet till kommunala och liknande uppdrag, reglerade i andra författningar än kommunallagarna, förekomma i skiftande form och av olika innehåll.

I en del fall, t. ex. beträffande ledamotskap i vägnämnd, styrelse för arbetsförmedlingsanstalt och hushållningssällskaps förvaltningsutskott, har såsom villkor för valbarhet uppställts att vederbörande äger kommunal rösträtt; härför erfordras såsom nyss antytts numera endast att under nästföregående kalenderår ha uppnått 21 års ålder. I fråga om åtskilliga förtroendeposter — exempelvis ledamotskap i brandstyrelse, skogsvårdsstyrelse, mödrahjälpnämnd och vägsynenämnd — saknas varje stadgande om viss minimiålder såsom villkor för valbarhet; i några fall, såsom vad beträffar ledamotskap i pensionsnämnd och de kommunala beskattningsnämnderna, uteslutas personer som icke fyllt 21 år från valbarhet genom en föreskrift att omyndiga personer icke äro behöriga.

För valbarheten till de flesta viktigare kommunala uppdrag som erhållit sin reglering i specialförfattningar ha emellertid de föreskrifter i fråga om valbarhetsåldern vilka innehållits i kommunallagarna kommit att bliva normerande. Till belysning av det resonemang som därvid förts kan nämnas att under förarbetena till fattigvårdslagen av vederbörande kommitté i fråga om valbarheten till fattigvårdsstyrelse framhölls, att då kommunallagarna för valbarhet till där angivna uppdrag krävde uppnådd ålder av 25 år, syntes det kommittén lämpligt att även i förevarande fall uppställa en dylik fordran. Det torde enligt kommitténs mening ej kunna anföras några avgörande skäl att i detta avseende göra skillnad mellan ledamot av fattigvårdsstyrelse och av t. ex. kommunalnämnd. Den erfarenhet och

mognad i omdömet, som ansetts böra krävas i det senare fallet, torde vara av enahanda betydelse för fattigvårdsstyrelsen.

Anknytningen till kommunallagarnas bestämmelser beträffande villkoren för ledamotskap i olika organ har i en del specialförfattningar åstadkomits på det sättet att i vederbörande författning helt allmänt hänvisats till vad i berörda avseende stadgats för något angivet jämförligt uppdrag, reglerat i kommunallag. Så har skett exempelvis i fråga om hälsovårdsnämnd på landet och särskild boställsstyrelse jämlikt ecklesiastiska boställsordningen. Sänkningen av valbarhetsåldern för de i kommunallag reglerade uppdragen har alltså i dessa fall automatiskt fört med sig en motsvarande nedsättning av ålderskravet.

I andra fall uppställer däremot specialförfattningen uttryckligen krav på en uppnådd ålder av 25 år såsom valbarhetsvillkor. Nämda ålder kräves sålunda fortfarande såsom villkor för behörighet att vara ordförande, ledamot eller suppleant i, förutom fattigvårdsstyrelse, följande kommunala representationer, vilka regleras i specialförfattning, tillkommen under riksdagens medverkan, nämligen barnavårdsnämnd, kommunal nykterhetsnämnd (genom hänvisning i alkoholistlagen till bestämmelserna om fattigvårdsstyrelse), länsnykterhetsnämnd, hälsovårdsnämnd i stad, byggnadsnämnd, civilförsvarsnämnd, familjebidrag snämnd, poliskollegium, polisnämnd (genom hänvisning i polislagen till bestämmelserna om poliskollegium) samt medlingsnämnd som avses i lagen om medling i hyrestvister och hyresnämnd. Ordförande i expropriationsnämnd och personer, som få uppföras bland till ledamöter i expropriationsnämnd valbara, ävensom ledamöter i virkesmättningsnämnder — dessa senare förordnas av Kungl. Maj:t efter förslag av vissa intressenter — skola likaledes vara minst 25 år. I detta sammanhang må även erinras om att ledamöterna i arbetsrådet — dessa utses av Kungl. Maj:t, en del efter förslag av olika rikssammanslutningar — skola ha fyllt 25 år. Enahanda åldersgräns har vidare uppställts för behörighet till en del nämnder och styrelser, vilka reglerats i administrativ ordning, nämligen hemhjälp snämnd, kristidsstyrelse och kristidsnämnd ävensom värderingsnämnd enligt rekvisitionsförordningen.

Här må slutligen nämnas, att krav på 25 års ålder uppställts för behörighet att inneha vissa uppdrag vilka ha domare- eller eljest övervägande rättslig karaktär, exempelvis uppdragen såsom nämndeman, juryman, överförmyndare och god man.

Konstitutionsutskottet vid årets riksdag påpekar i sitt nyssberörda utlåtande nr 21, att frågan om en sänkning av valbarhetsåldern till sådana kommunala uppdrag, vilka reglerats i specialförfattningar, fölle utanför utskottets kompetensområde; enligt utskottets åsikt borde den ej heller upptagas till avgörande i sammanhang med sänkningen av valbarhetsåldern för de i kommunallagarna reglerade uppdragen utan bli föremål för ställningstagande fristående därifrån.

Sedan sådana ändringar numera genomförts i kommunallagarna, att valbarhetsåldern för de där reglerade förtroendeuppdragen nedsatts från 25 till 23 år, synes enahanda jämkning böra vidtagas beträffande sådana kommunala uppdrag, som reglerats i specialförfattningar och för vilka fortfarande gäller en valbarhetsålder på 25 år. I några fall skulle det rent av komma att te sig orimligt att för uppdrag av det senare slaget bibehålla den högre valbarhetsåldern. Krav på 25 års ålder för ledamotskap i hälsovårdsnämnd i stad lärer sålunda icke gärna kunna upprätthållas, sedan valbarhetsåldern till dylik nämnd på landet sänkts till 23 år. Icke heller kan det vara möjligt att för exempelvis ledamöterna i särskild civilförsvarsnämnd ha kvar fordran på 25 års ålder, sedan för drätselkammare och kommunalnämnd, vilka på sina håll fungera såsom civilförsvarsnämnd, införts lägre valbarhetsålder. Överhuvud taget synes den motivering som lämnats för ålderssänkningen beträffande de i kommunallagarna reglerade uppdragen med samma styrka tala för en motsvarande sänkning i fråga om de uppdrag som reglerats i specialförfattningar. Vid en genomgång av de särskilda fall, varom här är fråga, har ej heller beträffande något av dem framkommit bärande skäl som talar mot en dylik revision.

Det nu sagda har icke omedelbar tillämpning på sådana uppdrag vilkas innehavare väsentligen utöva rena domarefunktioner eller vilka eljest ha stark anknytning till rättsväsendet, exempelvis uppdragen såsom nämndeman, juryman, överförmyndare och god man. Härvidlag göra sig oneligen krav på en något högre ålder gällande med viss styrka. Emellertid synes även beträffande dessa uppdrag kunna övervägas, huruvida icke en jämkning av åldersvillkoret låter sig genomföra. Det slutliga bedömandet av denna fråga torde likväl böra tills vidare anstå.

Med hänsyn till det sagda förordar jag alltså att snarast möjligt en sänkning vidtages från 25 till 23 år av valbarhetsåldern för ordförande, ledamot eller suppleant (ersättare) i följande kommunala representationer, reglerade i författning tillkommen under riksdagens medverkan, nämligen fattigvårdsstyrelse, barnavårdsnämnd, kommunal nykterhetsnämnd, länsnykterhetsnämnd, hälsovårdsnämnd i stad, byggnadsnämnd, civilförsvarsnämnd, familjebidragarnämnd, poliskollegium, polisnämnd samt medlingsnämnd som avses i lagen om medling i hyrestvister och hyresnämnd.

Den åsyftade ålderssänkningen kan genomföras antingen genom att de olika författningar som reglera respektive uppdrag ändras eller genom att en särskild lag stiftas, innebärande ingrepp i samtliga avsedda lagar. Vad den senare utvägen beträffar må erinras om att 1941 års utskyldsstreckssakkunniga i en den 30 december 1943 avgiven promemoria (SOU 1944: 4) framlagt förslag till en lag, innebärande enhetliga allmänna valbarhets- och behörighetsregler för flertalet kommunala uppdrag. Nämnda lag skulle givetvis erhållit särskild betydelse för en enhetlig tillämpning av utskyldstrecket; berörda diskvalifikationsgrund är emellertid numera avskaffad.

Beträffande de övriga allmänna valbarhetsvillkoren synes angelägenheten av enhetliga regler icke vara lika påfallande. Vad angår flera uppdrag, för vilka de nu gällande valbarhetsvillkoren äro lindrigare än de villkor som, därest den åsyftade enhetligheten skulle kunnat vinnas, bort upptagas i en för samtliga uppdrag gemensam särskild lag, synes skärpningen olämplig eller i varje fall icke av omständigheterna påkallad. Detta är icke minst förhållandet beträffande valbarhetsåldern för en del nämnder och styrelser, där sagda ålder nu är lägre än 23 år. På grund härav anser jag mig icke kunna förorda stiftandet av en särskild lag, som enhetligt reglerar vare sig samtliga allmänna valbarhetsvillkor eller enbart åldersvillkoret. Den av mig i det föregående ifrågasatta sänkningen av valbarhetsåldern synes i stället böra genomföras genom ändring av de olika specialförfattningarna.

I de kommunala organen ingå icke sällan såväl ledamöter, vilka valts av kommunens beslutande organ (stämman, fullmäktige etc.), som ledamöter, utsedda av statlig myndighet eller annat organ eller jämlikt vederbörande författningsbestämmelse självskrivna. I sådana fall, där det nu föreskrivna åldersvillkoret uppställts att gälla även i fråga om uppdrag hörande till den senare kategorien, bör givetvis ålderssänkningen beröra även dem.

Åldersgränsen torde i förevarande sammanhang böra sänkas från 25 till 23 år jämväl vad beträffar ledamotskap i expropriationsnämnd och virkesmättningsnämnd samt i arbetsrådet.

I enlighet med det sagda ha inom socialdepartementet upprättats förslag, av den lydelse bilaga¹ till detta protokoll utvisar, till

1) lag angående ändrad lydelse av 26 § lagen den 12 maj 1917 (nr 189) om expropriation;

2) lag angående ändrad lydelse av 9 § 2 mom. lagen den 16 maj 1930 (nr 138) om arbetstidens begränsning;

3) lag om ändrad lydelse av 9 § alkohollagen den 12 juni 1931 (nr 233);

4) lag angående ändrad lydelse av 22 § lagen den 20 juni 1935 (nr 369) om virkesmätning;

5) lag angående ändrad lydelse av 2 § lagen den 22 juni 1939 (nr 366) om medling i hyrestvister;

6) lag angående ändrad lydelse av 15 § lagen den 19 juni 1942 (nr 429) om hyresreglering m. m.:

7) lag om ändrad lydelse av 46 § 2 mom. civilförsvarlagen den 15 juli 1944 (nr 536);

8) lag angående ändrad lydelse av 12 § 1 mom. lagen den 14 juni 1918 (nr 422) om fattigvården;

9) lag om ändrad lydelse av 6 § 1 mom. barnavårdslagen den 6 juni 1924 (nr 361);

¹ Bilagan, vilken är lika lydande med de vid propositionen fogade förslagen, har här uteslutits.

10) lag angående ändrad lydelse av 12 § 2 mom. lagen den 6 juni 1925 (nr 170) om polisväsendet i riket;

11) förordning om ändrad lydelse av 25 § 1 mom. krigsfamiljebidragsförordningen den 30 juni 1942 (nr 521);

12) förordning om ändrad lydelse av 2 § 4 mom. hälsovårdsstadgan den 19 juni 1919 (nr 566); samt

13) kungörelse om ändrad lydelse av 10 § 1 mom. byggnadsstadgan den 20 november 1931 (nr 364).

I fråga om författningsförslagen må anmärkas att, i de fall då i vederbörande författningsbestämmelse fortfarande kvarstå föreskrifter om obehörighet på grund av ådömd straffpåföljd o. dyl., sådana numera icke tillämpliga föreskrifter utesluts. Avfattningen av föreskriften i 2 § 4 mom. andra stycket hälsovårdsstadgan, vilken föreskrift handlar om gift kvinnas behörighet såsom ledamot och suppleant i hälsovårdsnämnd, har ansetts samtidigt med här ifrågasvarande författningsrevision böra i redaktionellt avseende jämkas till bättre överensstämmelse med nu gällande äktenskapslagstiftning. Även stadgandena i 9 § 2 mom. lagen om arbetstidens begränsning och i 46 § 2 mom. civilförsvarslagen ha i förevarande sammanhang befunnits böra i formellt avseende något jämkas.

Förslag till erforderliga författningsändringar för sänkning av behörighetsåldern beträffande organ, reglerade i administrativ ordning, torde, därest de i enlighet med vad förut sagts upprättade författningsförslagen biträdas av riksdagen, få i sinom tid anmälas för Kungl. Maj:t av vederbörande departementschefer.

Av författningsförslagen äro de under 1)—7) upptagna av den natur, att lagrådets utlåtande över dem bör inhämtas.

Föredragande departementschefen hemställer härefter,

att lagrådets utlåtande över de under 1)—7) upptagna lagförslagen måtte, för det i § 87 regeringsformen omförmälda ändamålet, inhämtas genom utdrag av protokollet.

Denna av statsrådets övriga ledamöter biträdade hemställan bifaller Hans Maj:t Konungen.

Ur protokollet:

Jan-Erik Stenius.

Utdrag av protokollet, hållet i Kungl. Maj:ts lagråd den 16 oktober 1945.

Närvarande:

regeringsrådet KELLBERG,
justitieråden GULDBERG,
EKBERG,
SANTESSON.

Enligt lagrådet den 12 oktober 1945 tillhandakommet utdrag av protokoll över socialärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet den 19 september 1945, hade Kungl. Maj:t förordnat, att lagrådets utlåtande skulle för det i § 87 regeringsformen omförmälda ändamålet inhämtas över upprättade förslag till

1) lag angående ändrad lydelse av 26 § lagen den 12 maj 1917 (nr 189) om expropriation;

2) lag angående ändrad lydelse av 9 § 2 mom. lagen den 16 maj 1930 (nr 138) om arbetstidens begränsning;

3) lag om ändrad lydelse av 9 § alkoholistlagen den 12 juni 1931 (nr 233);

4) lag angående ändrad lydelse av 22 § lagen den 20 juni 1935 (nr 369) om virkesmätning;

5) lag angående ändrad lydelse av 2 § lagen den 22 juni 1939 (nr 366) om medling i hyrestvister;

6) lag angående ändrad lydelse av 15 § lagen den 19 juni 1942 (nr 429) om hyresreglering m. m.; samt

7) lag om ändrad lydelse av 46 § 2 mom. civilförsvarslagen den 15 juli 1944 (nr 536).

Förslagen, som finnas bilagda detta protokoll, föredrogos inför lagrådet av hovrättsassessorn E. W. Z. Göransson.

Lagrådet lämnade förslagen utan erinran.

Ur protokollet:

Bertil Crona.

*Utdrag av protokollet över socialärenden, hållet inför Hans Maj:t
Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 19 oktober
1945.*

Närvarande:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärenden UNDÉN, statsråden WIGFORSS, MÖLLER, SKÖLD, QUENSEL, GJÖRES, ERLANDER, VOUGT, MYRDAL, ZETTERBERG, NILSSON, ERICSSON, STRÄNG, MOSSBERG,

Efter gemensam beredning med statsrådets övriga ledamöter anmäler statsrådet Mossberg lagrådets den 16 oktober 1945 avgivna utlåtande över de den 19 september 1945 till lagrådet remitterade förslagen till

- 1) lag angående ändrad lydelse av 26 § lagen den 12 maj 1917 (nr 189) om expropriation;
- 2) lag angående ändrad lydelse av 9 § 2 mom. lagen den 16 maj 1930 (nr 138) om arbetstidens begränsning;
- 3) lag om ändrad lydelse av 9 § alkoholistlagen den 12 juni 1931 (nr 233);
- 4) lag angående ändrad lydelse av 22 § lagen den 20 juni 1935 (nr 369) om virkesmätning;
- 5) lag angående ändrad lydelse av 2 § lagen den 22 juni 1939 (nr 366) om medling i hyrestvister;
- 6) lag angående ändrad lydelse av 15 § lagen den 19 juni 1942 (nr 429) om hyresreglering m. m.; samt
- 7) lag om ändrad lydelse av 46 § 2 mom. civilförsvarlagen den 15 juli 1944 (nr 536).

Efter förmälan att lagrådet lämnat förslagen utan erinran hemställer föredraganden, att Kungl. Maj:t måtte

dels, jämlikt § 87 regeringsformen, föreslå riksdagen att antaga nu nämnda lagförslag,

dels föreslå riksdagen att antaga de i bilagan till statsrådsprotokollet den 19 september 1945 intagna förslagen till

- 8) lag angående ändrad lydelse av 12 § 1 mom. lagen den 14 juni 1918 (nr 422) om fattigvården;
- 9) lag om ändrad lydelse av 6 § 1 mom. barnavårdslagen den 6 juni 1924 (nr 361);
- 10) lag angående ändrad lydelse av 12 § 2 mom. lagen den 6 juni 1925 (nr 170) om polisväsendet i riket; samt

11) *förordning om ändrad lydelse av 25 § 1 mom. krigsfamiljebidragsförordningen den 30 juni 1942 (nr 521);*

dels ock anhålla om riksdagens yttrande över de i nämnda bilaga intagna förslagen till

12) *förordning om ändrad lydelse av 2 § 4 mom. hälsovårdsstadgan den 19 juni 1919 (nr 566); samt*

13) *kungörelse om ändrad lydelse av 10 § 1 mom. byggnadsstadgan den 20 november 1931 (nr 364).*

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdade hemställan lämnar Hans Maj:t Konungen bifall samt förordnar, att proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar skall avlåtas till riksdagen.

Ur protokollet:

Hans Bergström.